

A Kodály Központ dinamikus szimmetriája

Keller Ferenc csigaházról, tervezésről, akusztikáról, koncertekről

**„Meleg hangzás, közvetlen kapcsolat a közönséggel” (Ránki Dezső), „mindenhonnan nagyon jól szól” (Kocsis Zoltán), „csodás terem, építészeti Stradivari, a koncertteremk élvonalába tartozik” (Maxim Vengerov).
Néhány művész véleménye a Kodály Központról, amelynek életre hívásáról Keller Ferenc, a tervező cég, az Építész Stúdió Kft. munkatársa beszélt. Tervezőtársaival együtt a munkájukért egyébként átvehették a Pro Communitate-díjat.**

■ Mit gondol, miért az Önök építészstúdiója nyerte el annak idején a koncertterem tervezését? Mennyiben tudtak, és akartak elérni a Művészetek Palotája által kijelölt úttól?

– Azt, hogy miért éppen a mi pályázatunk lett a győztes, sosem lehet tudni pontosan... Talán két dolognak köszönhetjük a bizalmat. Az egyik az volt, hogy annak ellenére, hogy komplex és nehéz feladatot kellett megoldanunk, a tervek kompakt hatásúak lettek. Emellett a rajzokról nem köszöntek

vissza a Művészetek Palotájának megoldásai, sikerült elszakadnunk attól az épülettől. A mi terveink teljesen más hangulatú központot jelenítettek meg, ráadásul emblematikus, könnyen megszerethető épületnek képzeltük el a házat. Valószínűleg azért kaptuk a megbízatást, mert a rajzokon keresztül is sikerült átadni ezt az érzést.

■ Azért konzultáltak a Műpás kollégákkal?
– Természetesen. Még a tervezés időszakában megkértük Zoboki Gábort, hogy vezessen bennünket végig az épületen, és mondja el az ő szempontjait. Rengeteg olyan szakemberrel tanácskoztunk, akinek része volt a Művészetek Palotájának megszületésében. Sokan elmondták közülük, hogy a Műpában milyen megoldásokat terveztek, később azonban módosítani kellett, tehát mi már előre számoljunk ezzel. Nagyon hasznos volt, hogy volt egy referencia-pont, amihez lehetett igazodni.

■ A pécsi terem kapcsán spirális akusztikát is emlegetnek...

– Nem, ilyen nincs, ez teljesen másra vonatkozik. A tervezés folyamán a Fibonacci számsorra találtunk, aminek a kétdimenziós leképezése nem más, mint a spirálvonal. Ezt a számsort másképp dinamikus szimmetriának is nevezik. S kiderült, hogy a dinamikus szimmetria jelen van a zenében is. S bár az eredeti terveinkben még tel-

jesen szimmetrikus volt a nagyterem, végig azt éreztük, hogy ennek valahogy teljesen ellentmond az egész épület dinamikája, hiszen mindenütt jelen van a csavar, a csigavonal. Olyan furán idegen volt benne ez a teljesen szimmetrikus nagyterem... Az akusztikusoktól azonban megtudtuk, a hangzás szempontjából is nagyon hasznos, ha eltérünk a teljes szimmetriától. Ennek nagyon örültünk, s utána már bátrabban alkalmaztunk más megoldásokat. Így végül az egész épületet a dinamikus szimmetria lengi körül.

■ Mi alapján született meg a belső tér?

– Miután az épület kívülről egy köcsiga – ez is volt a „munkacíme”, így a teremről tudtuk az első pillanattól kezdve, hogy belül melegnek, homogénnek kell lennie. Fából készültnek terveztük, amelynél nem válik külön a padló, a mennyezet és a fal. Tényleg körülöleli a hallgatóságot. A terem így homogén belső test lett, olyan akár, mint a hangszer belseje és melegséget áraszt.

■ Igen, hiszen a koncepciójukban az is szerepel: „...a teremben, mintha egy óriási fa üregében vagy egy hangszer belsejében ülnénk.”

– Ez a mondat vált a tervezés során a motónkká. Az mindig nagyon jó, ha találunk egy ilyen vezérgondolatot, sokat segít a tervezésben.

■ *Mennyiben jelentett nehézséget a háromfunkciós színpad megtervezése?*

– Komoly építészeti problémákat kellett megoldanunk. A legnagyobb gondot egyébként az jelentette, hogy a nézőtér, amely a karzatig terjed, hogyan változtatható üres, vízszintes padlóvá. Nem volt tehát elég, hogy a dőlt nézőteret vízszintessé varázsoljuk, emellett még a székeket is el kellett tüntetnünk. Végül a széksorokat az első karzat alá lehet betolni, így alakul ki az egyéb rendezvénynek fogadására is alkalmas tér. Megszenvedtünk vele.

■ *A Kodály Központ kapcsán a zenekari tagok közül volt, aki azt emelte ki, milyen kényelmesek a székek...*

– Sokat dolgoztunk ezen is, hiszen olyan székek kellettek, amelyeket hátra lehet tolni, de emellett a konferencia-funkciónak is megfelelnek, ezért be van építve az elektromos kapcsolat, ráadásul felhajtható íróasztal-részük is van. Az üléseket az utolsó pillanatig módosítottuk, még a Művészetek Palotájában is felmértem az ottaniakat, kipróbáltam, melyikben milyen az ülés... Egyébként van olyan vélekedés, hogy nem is jó, ha a hangversenyterem székei annyira kényelmesek.

■ *Mennyire lett pécsi az épület?*

– Jól ismerem a várost, a helyszínt, s ennek tükrében álltunk neki a tervezésnek. Négyen – Hőnich Richárd, Fialovszky Tamással Solyom Benedekkel – képviseltük a fejet, olyanok voltunk akár a rendező, aki a darabot is maga írta és megvan a színpadra állítási koncepciója is. Tudtuk, hogy mit szeretnénk, s párhuzamosan mi koordináltuk, s mindenkinek megvolt a feladata, hogy ki mivel foglalkozik.

■ *Mennyire lehetett a hangversenytermet „testre szabni” a zenekar számára?*

– Teljes mértékig, s nagy segítséget is jelentett nekünk, hogy elmondták a kívánságait. Minden olyan feladatnál, amit még nem csináltunk, segítségre van szükségünk, meg kell tanulnunk azt a műfajt. Miután koncertterem nem sok készült Magyarországon, azok, akik használják ezeket, tudják a legtöbb hasznos tanácsot. Igyekezünk tényleg személyre szabottá tenni, hiszen az épületnek a Filharmonikusok otthonává kell válnia. Olyan, mint egy családi ház, az ő igényeiknek meg kell felelnie, bizonyos kereteken belül. Szerencsére nagyon jól működött a kommunikációnk az együttesel. Akadtak persze olyan kérések,

amelyeket nem lehetett teljesíteni, mert vagy valaminek a kárára váltak volna, vagy nagy áldozatokkal járnak... Ezek száma azonban elenyésző volt.

■ *Mennyire tipikus a 999 férőhely?*

– Ha egyetlen hellyel is több lenne a teremben, az már több százmillió pluszköltséget jelentene, hiszen akkor más előírásoknak kellene megfelelni...

■ *Apróbb hangolási feladatokban még részt vesznek?*

– Igen, hiszen az akusztikusok azt mondták, várjuk meg, hogy belakja a termet a zenekar, a muzsikuskoknak is meg kell tanulniuk ott játszani. Ki kell tapasztalni azt is, hogy mit kell csinálni a hangvetőkkel. Ha már néhány hónapon keresztül koncerteztek a teremben, akkor le kell ülni, ismét mérni kell, és kiderül, milyen finomhangolásokra van még szükség.

■ *A zenekari tagok mellett a művészek is szuperlatívuszokban nyilatkoznak a teremről, Maxim Vengerov például építészeti Stradivárinak nevezte...*

– Váltottam vele néhány szót, s nagyon dicsérte a kiszolgáló részleget is, a háttérét is. Nagyon tetszett neki, hogy jó helyen van, jó elrendezésű, közel a színpadhoz. Annak pedig külön örülök, hogy a közönség részéről is jók a visszajelzések, jó azt érezni, hogy szeretik a házat. Addig ugyanis, amíg nem készült el, akadt némi idegenkedés az épülettel kapcsolatban, hogy megint épül valami modern, beton-üveg, rideg ház... Azóta azonban, hogy megismerték a belsejét, az akusztikáját, szívesen járnak a Kodály Központba. Így mi is büszkék vagyunk a házra, és időnként csak hangversenyeket hallgatni is elmegyünk Pécsre...

R. Zs.

